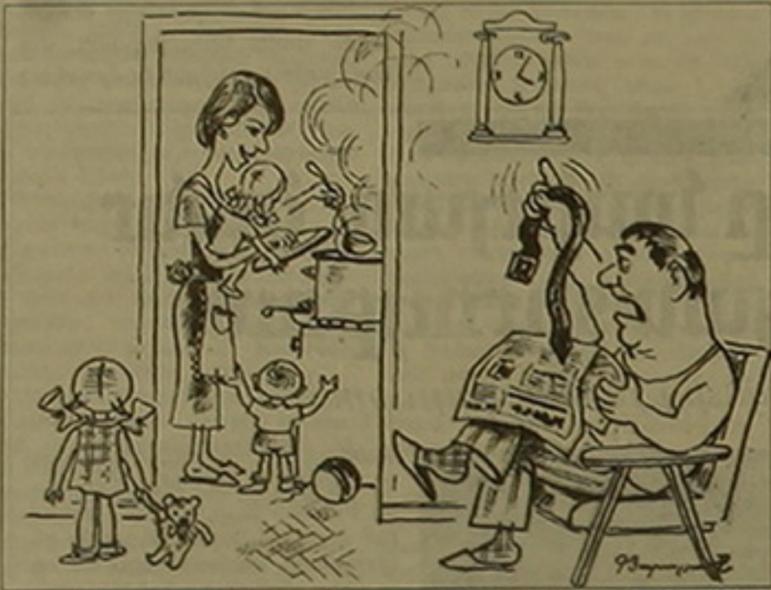

Ազգային խառնվածքը չի նդասում բռնությունների բացահայտմանը

Ժուռնալիստների միությունում հունիսի 28-ին լրագրողների հետ հանդիպմանը կանանց արտաբնույթ հարցերով զբաղվող երեք հասարակական կազմակերպություններ, որոնց բոլորի գործունեության հիմնում կանանց իրավունքների պաշտպանությունն է: Կանանց նկատմամբ կիրառվող բռնությունների ուսումնասիրությունը նույնպես է մեր հանրապետությունում եւ այն կազմակերպությունները, որոնք նախաձեռնել են այդ խնդրի ուսումնասիրությունը, դեռեւս մեծ արդյունքների չեն հասել: Ավագոր խոստովանեց «Կանանց իրավունքների կենտրոն» 34 նախագահ Սուսաննա Վարդանյանը, նշելով, որ առայժմ հասկանալի է մեր հանրապետությունում կիրառվող բռնության երեք մեծերը ֆիզիկական, հոգեբանական եւ սեռական:

Տեղի վարդանյանը տեղեկացրեց, որ դժվար իրականացվող աշխատանք է, որովհետեւ ազգային խառնվածից ելնելով հայ կանայք բացում են բռնությունները: 99 ք. հունվարի 1-ի սվյախերով հանրապետությունում գրանցված է բռնաբարության 7 դեպք, որն, իհարկե, ծեարիս տասկերը չի արձանագրում: Բացի այդ, սին են այն տասկերացումները, թե ծեծի են ենթարկվում միայն սոցիալապես խեղճ ու անկիրք ընտանիքների կանայք, բռնությունները հավասարապես կիրառվում են նաեւ մտավորականների ու տասնոցյանների ընտանիքներում: Ասկայն, իրավագիտորեն ցածր մակարդակ ունենալու տասնառով, հայ կանանց հիմնական մասը ծեծվելը բռնություն չի ընկալում, իսկ երեք ընկալում է եւ փորձում տասնոցի հասարակությունը նրա վարմունքը չի ներում: Կազմակերպության նախագահը տեղեկացրեց, որ իրենց խնդիրը կանանց իրավագիտությունը բարձրացնելն է, ինչպես նաեւ օրենսդրական դասը կարգավորելը, որովհետեւ հայաստանյան օրենքներով տասնապիր նախասեսված չեն կանանց

նկատմամբ գործադրված բռնությունների համար: Կանանց անիրավապատարությունը մեկ այլ սեսանկյունով բնորոշեց «Չանուն ընտանիքի եւ առողջության» 34 նախագահ Սերի Խաչիկյանը: Նա ներկայացրեց 1405 տղամարդու եւ նույն թվով կանանց երջանում կասարված հարցման արդյունքը, ըստ որի, կանանց 65,5 տոկոսը ոչ մի եկամուտ չունի, իսկ տղամարդկանց 31,4 տոկոսը: Իր արդյունքներից զոհ է հարցված կանանց 11 տոկոսը, ծայրասիծան դժգոհ է 27 տոկոսը: Չարցման արդյունքներով տարգել են նաեւ առաջնային եւ երկրորդային անտղություն տոկոսը, ընդ որում երկրորդային անտղությունն ավելի մեծ տոկոս է կազմում: Մասնագիտությամբ բժիշկ Սերի Խաչիկյանը դա կաղում է սոցիալական դժվարությունների հետ, Իսկ որ արտագնա աշխատանքի մեկնած ամուսինը սեռական ինֆեկցիաների տոնեցիակ փոխանցող է դառնում: Նրանց դիտարկումներով, Չայաստանում ցածր է տասկերացումը նաեւ ընտանիքի տյանավորման հարցում: Չասարակությունը տեղեկացված չէ

հակաբողմնավորչների անհրաժեշտության, որանց գործածության մասին: Սոցիալական վիճակը բժիշկներին թելադրում է «լուսավորական» գործունեություն չծավալել, Իսկ որ նրանց հիմնական եկամուտը զոյանում է արտոններից: Անդրադառնալով Չայաստանում դեռեւս չնվազող «արտոնների մեծ թվին», տեղի Խաչիկյանը նշեց, որ ֆինանսական դժվարություններից ելնելով կանայք այս հարցում դարձյալ աղափնում են սնային մեթոդներին, որոնց կեսն ավարսվում է լրացուցիչ բարդություններով: Կլոր սեղանի մասնակից երրորդ կազմակերպությունը «Չայ մսավորական կին» է, որի նախագահ Ալիս Աղանյանի կարծիքով կանանց նկատմամբ իտրականությունը որսերում է նաեւ մտակայքի աստարգում: Իր իսկ խոստովանությամբ արվեստագետ կանայք չեն ընդունում այդ սեսակերը, սակայն դա այդպես է: Դա ինչու է ներկաներից մեկը նույնպես ընդդիմացակասածին: «Ես ցանկանում եմ իմ տեղը նվաճել գիտելիքներով եւ ոչ թե առաջ մղվել իրեւ կին»:

ՍՍՈՒ ՊԵՏՐՈՍԻԱՆ

ՏՏ-ն ՄԱԿ-ի կանոնավոր բյուջեին դարձրեց չունի

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՍ: ՄԱԿ-ի կանոնավոր բյուջեի 33-ի 1999թ. անդամավճարը կազմում է 114.300 ԱՄՆ դոլար, որը մուծված է: Իսկ ՄԱԿ-ի խաղաղարար գործողությունների եւ օազմական տրիբունալներին նախորդ տարիներից մնացած 33 դարձրեց կազմում է մոտ 1,5-2 մլն ԱՄՆ դոլար: 33 ԱԳՆ միջազգային կազմակերպությունների վարչության տես Վահրամ Կաթոյանն ասաց, որ այդ դարձրեց որեւէ կերպ չի անդրադառնում ՄԱԿ-ում 33-ի ծայրի իրավունքի վրա: «Ավելին, ՄԱԿ-ի «Փառի ցուցակում» 33-ն գտնվում է առաջին աստիճանում», ասաց Վ. Կաթոյանը: Չիշյալ ցուցակում նվազում են այն երկրների անունները, որոնք կանոնավոր մուծում են ՄԱԿ-ի կանոնավոր բյուջեի իրենց անդամավճարները:

Լիբանանի խորհրդարանի նախագահն ընդունեց Չայաստանի դեսպանին

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՍ: Չուլիսի 26-ին Լիբանանի Չանրապետության Ամ նախագահ Նաբիի Բերրին ընդունեց է 33 դեսպան Արման Նախասարգյանին: Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, հանդիպման ընթացքում ներառվել են երկու երկրների միջեւ հարաբերություններին, մասնավորապես միջխորհրդարանական համագործակցության հետագա զարգացման անվաղող հարցեր, ինչպես նաեւ տարածաշրջանային խնդիրներ: Դեսպան Նախասարգյանը որն Բերրինն ծանոթացրել է Չայաստանի ներքին իրավիճակին եւ Լեռնային Դարաքաղի հիմնահարցի կարգավորման վերին զարգացումներին: Ընդհանրապես Չայաստանում խորհրդարանական ընտրությունների անցկացման կաղակցությունը, Լիբանանի Ամ նախագահը խնդրել է Չայաստանի Ամ նորընտիր նախագահ Կարեն Դեմիրճյանին փոխանցել Լիբանան այցելելու հրավերը: Երկու երկրների Ազգային ժողովների միջեւ համագործակցությունը կարգավորվում է 1993 թ. ստորագրված համաձայնագրով, ըստ որի երկու խորհրդարաններում ձեւավորված խմբերը դարձրեցար խորհրդակցություններ են անցկացնում երկրորդ հետախորհրդարանային ներկայացուցող միջազգային եւ տարածաշրջանային հարցերի շուրջ:

Արցախում ոչ մի գոգ եկեղեցի

ԱՍԵՐԱՆԱԿԵՐՏ: 28 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՍ: Այս տարի լրանում է Չայ առաքելական եկեղեցու Արցախի թեմի վերաբացման 10-ամյակը: Արցախի հոգեւոր կյանքի այս օճանակալի տարեդարը հավուր տասնամի կնւլի սեղանների վերին, սուրբ Վարագա խաչի տնակատարության օրերին՝ Գանձատարում: Այս մասին առիթ ինչ սասց Արցախի հոգեւոր թեմի առաջնորդ Դարգեւ արթ. Մարտիրոսյանը, - Ինչպես բոլորին հայտնի է, մեր ազատագրական բարձրան ընդհանր վերակենդանացավ նաեւ Արցախ աշխարհի հոգեւոր կյանքը: Մասնակալում մի քանի քանի իրենց կոչմանը վերադարձան մեր տասնական վանքերն ու եկեղեցիները: Անցած 10 տարիներին արվածին ի լրումն մինչեւ տնակատարության օրը ավարսելու են էւս 9 եկեղեցիների վերանորոգումը: Դրանք են՝ Ասկերանի երջանի Այգեսան եւ Բաղարա գյուղերի, Ըուլիի երջանի Բարինակ, Ըուկավան, Մար-

սակերի երջանի Թալիւի, Երրին Չարաքաղի, Չարուրի երջաններին եւ այլ եկեղեցիներ: Այս տեղերում արդեն գրեթե ավարսված են վերանորոգման, վերակառուցման աշխատանքները, եւ եկեղեցիները ծառայելու են ժողովրդին որպես Աստօ սածար եւ ոչ որպես թաղիտես: Երբորայ տնակատարության ընթացքում մեկն անցկացնելու են հանդիպումներ ու այցելություններ, իյուրընկալելու են Մայր հայրենիքի եւ Սփյուռքի ժամանած հայրենակիցներին: Այդ օրերին տեղի են ունենալու մեր թեմի կողմից վերահասարակված բազմաթիվ հոգեւոր գրերի ընդհանրանքներ: Այսպես, Բայլ առ Բայլ մարվելով, Արցախ աշխարհը իր ազատության հաղթանակը նվաճած եւ հոգեւոր վերակերսված, համայն հայության հետ նեղելու է իրտանուրյան տեսականորեն ընդունման 1700-ամյակը, նեցց հոգեւոր առաջնորդը:

Դեղի Բաղախալիքը առեսուր

Փողոցային բարձրորդի առեսուրը նդասակահարմար չէ: Նրա հետեւաներին անդրադարձան Կենտրոն համայնի քաղապետը, Չայաստանի եւ Երեւանի գլխավոր տեսակալի սանիտարական բժիշկը, առեսուրի եւ սղասարկունների տեսության տեսք՝ երեկ Բաղախալեսարանում հրավիրած մամլո առուլիտում: ա) Ամանային ստուգայցը դարգել է, որ մեզ մոտ վաճառվող սնդղամթերի 46 տոկոսն առողջության համար վնասգալուր մանրներ է դարունակում: Այսպես, գրանցվել են դարնից առաջաքցած բույուցելոգի դեղեր: բ) Փողոցային առեսուրը խաբարում է խանութների աշխատանքը, այն դեղում, երբ վերիններս, ի տարբերություն փողոցի վաճառականների, հարկեր են վճարում: գ) Նախատեսված օուկաները դասարկ են, իսկ մեր փողոցների առեսուրը հեռու է Բաղախալիք լինելուց: Իսկ փողոցային առեսուրը կանոնակարգելու որոշումը կա դեռ անցյալ տարվանից: Գուցե դասախանասունների բազմաթիվությունն է դժվարացնում գործի առաջընթացը: Ամեն դեղում երեկ նրանք խոսում էին մոտալուտ օտեւաշիվ Բայլեր ձեռնարկելու մասին:

Լ. Գ.

Լույս կտեսնի համառոտ հանրագիտարանի երրորդ հատորը

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՍ: Տղազրության է դարձրատ Չայկական համառոտ հանրագիտարանի երրորդ հատորը, որն ունի նաեւ համադարվակ տեղեկատվու հայ ժողովրդի եւ Չայաստանի մասին, սասց Չայկական հանրագիտարանի տնօրեն, գլխավոր խմբագիր Չուլիաննեւ Այվազյանը: Գիրն արտացոլում է հայ ժողովրդի դասմության բոլոր կարեւոր փուլերը՝ ինչ ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը: Ինչպես նախորդ հատորներում, այստեղ նա տասած տեղ է տրվել սփյուռքահայությանն ու հայկալա՛ գաղթավայրերին: Չատորը դարունակում է շուրջ 3000 եղր, մոտ 800 տասկերագրում եւ 125 Բարսեգ ու հասակագիծ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐՈՑ
Չոտարակութեան Ը տարի
Չիճանքի եւ հասարակեց
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Չանրապետութեան 47
Չիտա 529053, ԱՏԵՒ (3742) 151065.
e-mail INTERNET: azg2@arminfo.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱՎՈՐ ՄԵՆՏՐԱԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ԳՊՐՈՅՐ ՅԱՎՈՐԱԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՉԻՐՅՐ ՉՈՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Չանակարգչային
ժատայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարունակ
«Ազգ» թերթի
Յղուրը «Ազգին» դարտաղիք է
Լիբերը չեն գրախոսում ու չեն
վերադարձնում
«ԱԶԳ» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hamrapetouian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Արմեն Տեր-Սահակյանի գործով սկսեցին ցուցումներ տալ տուժողները եւ նրանց ներկայացուցիչները

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՌՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Արմեն Տեր-Սահակյանի գործով հուլիսի 28-ի նիստում սկսեցին ցուցումներ տալ տուժողների իրավապաշտպանը ճանաչված անձինք: 1992 թ. սեպտեմբերի 18-ին սղանված Աւսարակի երջործկոնի նախագահ Չուլիաննեւ Սուլիապյանի եղբայր Չարություն Սուլիապյանը դասնեց սղանությանը նախորդած դեղերը, որոնց մասին լսել է եղորդից: Ըստ նրա, 1991 թ. երջործկոնի նախագահ ընտրվելուց անմիջապես հետո դաւնակցական Չուլիաննեւ Սուլիապյանը հրավիրվել է այն Չամանակ 33 նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մոտ, որը Վանո Սիդախանի եւ Բարկեւ Մարտիանի ներկայությամբ իր դժգոհությունն է հայտնել «ՉՇԸ-ին ջարդելու» եւ «իւխանությունը վերցնելու» կաղակցությամբ: Ըստ տուժողի ներկայացուցչի, դրանից հետո այն ժամանակ 33Ը վարչության նախագահ Չուլիկ Բահանա Լազարյանը դասգամախոս է ուղարկել Չուլիաննեւ Սուլիապյանի մոտ՝ առաջարկելով անցնել «մեր կողմը» խոստանալով նախարարական տասոն եւ գզուցարել, որ հրամարվելու դեղում «վաս կլինի»: Չարություն Սուլիապյանի խոստովանելով, հրամարական տաս

լու տահանցով իր եղբոր մոտ են ուղարկվել նաեւ զինվորականներ Վանո Սիդախանի կողմից: Իսկ սղանությունից 2 օր առաջ նույնտիսի տահանց են ներկայացրել երջործկոնի նախագահի մեկնան կանգնեցրած 4 անձինք, որոնցից դահանց ներկայացնողները Արմենը եւ Սամվելն էին (ըստ տուժողի ներկայացուցչի, խոսքը հավանաբար Արմեն Տեր-Սահակյանի եւ Սամվել Գեւորգյանի մասին է), իսկ մյուս երկուսն ուտարի գնում էին Չուլիաննեւ Սուլիապյանին ու նրա վարորդին: Չարություն Սուլիապյանը հայտարարեց նաեւ, որ ինքը նույնպես առանց որեւէ դասնաօի, դարտաղրանով 1992 թ. նոյեմբերին ազարվել է Աւսարակի ԼԳ բաժնի Իրեական հետախուզության բաժանունի տեսի տասոնից: Դիմելով ամբասանյալներին, Չարություն Սուլիապյանը հորդորեց ամբողջ մեղքը չվերցնել իրենց վրա եւ «չիղարկել Վանո Սիդախանին, Սամվել Գեւորգյանին ու Չուլիկ Բահանային հույսը դնելով սուտ-սուտ խոստումների վրա»:

Աւսարակի երջործկոնի նախագահի սղանված վարորդ Վարուն Արահանյանի եղբայր Սերուն Արահանյանը նույնպես դասարարին հայտնեց իր եղբորից լսած նույն փաստերի մասին: 1993 թ. մայիսի 3-ին Չայաստանի երկաթգծի վարչության տես Չամբարձում Անդիյանի մեկնանյուն սղանված ուղեւոր, գեներալ-մայոր Գեորգի Իսահակյանի որդին Օլեգ Իսահակյանը հայտնեց, որ հարձակումից հետո Չ. Անդիյանի վարորդ Չ. Անիկյանը տեղափոխվել էր հիվանդանոց (որտեղ նա հետագայում մահացել էր), իսկ Չ. Անդիյանը գտնվում էր գնդակոծված մեկնանյուն, եւ նրա «երունները արձակում էին»:

digitised by A.R.A.R.@

Թող ընտրվի ամենամաքավը

- Սրբազան, ինչու են այսօրվան ռուս նշանավոր ընտրությունները:

- Նախ մտածում ենք, որ ընտրությունները կատարվեն 2000 թվականից առաջ, որ 2000 թվականը ուխտի և ուխտագնացության թվական է: Երկրորդ մասնաճյուղն այն է, որ Հայաստանում գուրսն ու ձմեռը չհասած կարողանալիք մի նոր կարողություն ունենալ: Ըստ 1945 թ. հունիսի 19-ին հաստատված կանոնադրության, ընտրությունները ղեկավարվում են կարողությունից 6 ամիս հետո: Այդ 6 ամիսները բացառությամբ իմաստավորված է այն բանով, որ 5 տարի առաջ կատարված ընտրությունների արդյունքները բոլոր բնութագրերով վավեր են և նոր հավաքումներ անելու հարկ չկա:

- Ընտրելու ժամանակը Գերագույն հոգեւոր խորհրդի և թեմերի փոխադարձ համաձայնությամբ է կատարվել:

- Ամեն ինչ որոշվել է փոխադարձ հասկացողությամբ, համեմատությամբ, համաձայնությամբ և նույն Հայ առաքելական եկեղեցու օտարերը հետադարձ չեն:

- Որքան ժամանակահատված են ընտրվելու ազգային-եկեղեցական ժողովին մասնակցելու համար եւ ի՞նչ կարգով:

- Պատգամավորների ընտրությունը ղեկավարվում է կատարյալ կերպով: Ծովախուռնը կամ համայնքի միջոցով ընտրվում է ժամանակավոր, եւ այդ ծիսերի, համայնքների ժամանակավորները թեմական առաջնորդի հետ հանդիպում են, եւ թեմերի ժամանակավորների թիվը, ըստ ծիսերի թվականակա, որոշվում է: 25 հազար թվականակա ունեցող ռեւել ծովա լի կամ թեմ կարող է մեկ ժամանակավոր ունենալ: Այն ծիսերը, համայնքները կամ թեմերը, որոնք հազարավոր կամ ասանյակ, հարյուրազարավոր հավասարակշիռ կարող են ունենալ, մեկ ժամանակավոր կրկին ընտրվում են 25 հազարի հավասարակշիռով:

- Զեզ գոնե մտավորապես

Հայ առաքելական եկեղեցու Գերագույն հոգեւոր խորհրդի նախագահը եւ եպիսկոպոսաց դասի հետ միասին ունեցած ժողովի ընթացքում որոշվել է Հայ առաքելական եկեղեցու հովվադասի Ամենայն հայոց կաթողիկոսի ընտրություններն անցկացնել 1999 թ. հոկտեմբերի 26-31-ը: Հավի անելով այն համաձայնությունը, որ Ամենայն հայոց հովվադասի ընտրությունը համազգային նշանակություն ունի: «Ազգ» որոշել է հանդիպել Հայ առաքելական եկեղեցու ժամանակահատվածում հայրերի կաթողիկոսության հավանական թեկնածուների հետ: Իմաստը մասնա կարծիքը առաջիկա ընտրությունների, ինչպես նաեւ Հայ եկեղեցու վերաբերյալ ընդհանրապես:

Առաջինն այցելեցին կաթողիկոսական տեղադասի Ամենադասիվ Տ. Ներսես արք. Պողոտայանին:

հայտնի է, թե որքան է լինելու ժամանակահատվածների թիվը:

- Ես կարող եմ կռահել անցած, 5 տարի առաջ կայացած ընտրությունների արդյունքից, 400 ժամանակավոր զայու են այստեղ:

- Պատգամավորները, որ միայն եկեղեցու ստանդարտները լինեն ժամանակավոր:

- Ըստ ազգային-եկեղեցական սահմանադրության 6 աշխարհականի դիմաց մեկ հոգեւորական էին ընտրվում եւ Կիլիկյան թեմերում այդ համակարգն են օգտագործում: Բայց մեր կանոնադրության մեջ այդպիսի հասակ կեցվածք չկա: Թեմական առաջնորդների կողմից կարող են ժամանակավոր ընտրվել եւս 10-15 հազար: Անցած ընտրությունների ժամանակ, օրինակ, ունեին 120-130 հոգեւոր ժամանակավորներ եւ մոտ 260-270 աշխարհական ժամանակավորներ: Մենք երբեք խտրություն չենք դնում ժամանակավորների միջեւ, եւ մեր ժողովրդի ամեն զավակ, որդես ազգային եկեղեցու զավակ եւ ներկայացուցիչ, իրավունք ունի ժամանակավոր ընտրվելու եւ մասնակցելու կաթողիկոսական ընտրությանը:

- Սրբազան, մասնավոր, հեռուստատեսությամբ մեկ-երկու անգամ այն միջոցը հայտնվեց, որ որոշ եպիսկոպոսներ դեմ են աշխարհականներից ժամանակավորներ ընտրելուն: Ե՞հե՛ս, ե՞հե՛ս հասկացվեց, որ դեմ են խոսել այն աշխարհականների մասին, ովքեր ոչ միայն ծանոթ չեն Հայ առաքելական եկեղեցու կանոններին, այլեւ անզամ մկրտված չեն:

- Երբ այդ ժողովը կոչվում է ազգային-եկեղեցական ժողով, արդեն իր անունը թելադրում է, որ ազգի հետ է դա առնչված: Իսկ որ եկեղեցադասական ինչ-ինչ ձգտումներ նվազեցնեն թեմերում, որ եպիսկոպոսներն այդ

ժողովը գումարելու մասին այդպիսի ձգտումներ են ունեցել, բացարձակապես սխալ ենթադրություն է: Այդպիսի ձգտում ունեցող եւ ոչ մեկ եպիսկոպոս չկա: Մասնով բախանցած տեղեկությունները սխալ աղբյուրներից են բխում եւ ցանկանում են սխալ կողմնորոշում սալ մեր ժողովրդին նրան ընդվզեցնելու համար, Հայաստանյայց եկեղեցու եւ Մայր աթոռ սուրբ Էջմիածնի հանդեպ: Պե՛տք է հավասար այդպիսի լուրերի, որովհետեւ աղանդավոր կարող են լինել ոչ միայն եկվոր մարդիկ, այլեւ նրանք, ովքեր փորձում են մթնոլորտը խռովել եւ սխալ տեղեկություններով մարդկանց շփոթեցնել:

- Միայն Տիրոջն են հայտնի այն եպիսկոպոսները, ովքեր կցանկանան դնել իրենց թեկնածությունը: Հարց մասնավոր է Զեք թեկնածությունն առաջադրելու է:

- Առայժմ հասակ չեմ իմ թեկնածությունը դնելու կամ չդնելու: Ասկան ժամանակի ընթացքում ղեկավարում են հասակեցնել այս հարցը նկատի ունենալով այն դարազան, թե քանի թեմեր կարող են իմ թեկնածությունն առաջադրել եւ իրենց կենտրոնը սալ: Առայժմ դա անորոշության մեջ է մնում: Մայր աթոռ սուրբ Էջմիածնի հեղինակության սալ այսօր կան 48 դասի, արեմիսկոպոս եւ եպիսկոպոս: Այնուհետեւ, նրանցից յուրաքանչյուրն իրավունք ունի իր թեկնածությունը դնելու: 48-ն իրավունք ունեն: Բայց այդ 48-ից ոմանք կարող է որոշեմ, որ իրենք հարմար չեն եւ իրենց անունը եւս խաբեն:

- Միտ է եղել են հոգեւոր կյանքով արդողներ եւ մարդիկ, ովքեր իրենց սալիս են աշխարհիկ վաճառներին: Այս իմաստով ինչպե՛ս են գնահատում իրավիճակը, Սրբազան:

- 20-րդ դարի երկրորդ կեսին, երկրորդ աշխարհամարտից հետո մարկոսյանը գնացել է դեմի աշխարհակառայան: Դա մեծ վստահ է մարդկության աղաքայի համար: Աշխարհակառայանում Աստուծոց հեռանալ է նշանակում, ըստ իս, եւ դա հասուկ չէ միայն սովորական կազմակերպություններին, մարդկային խմբերին: Եկեղեցական կազմակերպություններ եւս բախանցած է աշխարհակառայանում: Այս դեպքում մարդը նյութիկ է աղաքիցում իր մտածողությունը, իր աղաքան: Պե՛տք է աղաքախարայանքը բռնեմ Աստուծոց հեռանալու ճանապարհը, ղեկավար է դարձ կատարեմ, ղեկավարում են իրենց մարտիկ նյութիկ կառայաններին եւ Աստուծոց հետ մեր հաղորակցությունն ավելի ուժեղացնեմ, որովհետեւ այս կյանքի իսկական իմաստը ճանաչեմ:

- Սրբազան, ուզում եմ ես մեկ

հարցիս ժամանակն իմանալ՝ կատարված Հայաստանում քրիստոնեությունը ղեկավար կրոն հոշակելու 1700-ամյակի տոնակատարությունների նախադասարանն հետ: Ինչպե՛ս եւ գնահատում կատարված աշխատանքները:

- Պե՛տք է ավելի կազմակերպված եւ ավելի նախապատված գնանք դեմի 1700-ամյակը: Գրեմի հրատարակությունը ինչպե՛ս Դուր Նեցեցի «Վար սրբոցի» աշխարհաբար, ժամանակակից հայերենով հրատարակությունը ծրագրի ցալ լավ մաս կարող է կազմել: Անչափ կարեւոր է ամբողջ քրիստոնյա աշխարհը 1700-ամյակի առիթով ուխտ հանել եւ հիշեցնել հայ ժողովրդի քրիստոնեական ժամանակները: 1700-ամյակի նշան առաջին եւ կարեւոր վկան, սակայն, ղեկավար է լինել երեսնամյա եկեղեցու կառուցումը: Կան անծին, ովքեր անչափ մեծ կարեւորություն չեն սալիս այս ձեռնարկին: Սակայն նրանք սխալ են: Մենք ղեկավար է 3-րդ հազարամյակի սեմին կարողանալ այդ եկեղեցին կառուցել: Գրեմ, 2-րդ հազարամյակի սկիզբին կառուցվեց Ամի մայր տաճարը: Այսօր էլ երեսնամյա տաճարը ղեկավարում է կառուցվել: Ըստ կարեւոր, խորհրդանշական իմաստ ունեցող մի կառույց ղեկավար լինի ողջ հայ ժողովրդի համար: Ասեմ, որ նրախոսությամբ են ժամանակահատված Զեք հարցերին, որովհետեւ ամեն անգամ ուրախությամբ են ընթերցում «Ազգ», եւ թերթի բոլոր ընթերցողներին Մայր աթոռ սուրբ Էջմիածնից օրհնություն եւ ողջույն են ուղարկում:

Թող Աստված այնպես անի, որ ամենահավասարից, ամենամաքավը ընտրվի հայոց կաթողիկոսության իրեն զուլիս եւ հայրադաս:

ՍԵՐՉԵՅ ԳՍՏՅՈՒՆ

* Առանց աղանդավորության, անզամ հերեթիկոսության մեջ մեղադրվելու վախի հիշեցնեմ, որ այդ մասկախությունն արտադասել էին մեմ, իուլիսի 10-ի մեր համարում: Վերսին հաստատեմ, որ մեր մասկախությունը տեղին եւ, Խանգի նման տաճարություններ ունեցող կրեականներ իրո կան մեր եկեղեցու: Խոք:

ՅՐԱՆՍՍ

ՄԱՏ-ի «բարի» մտադրությունները

Ինչպե՞ս ծածկել Հայաստանի բյուջեի դեֆիցիտը

Հայաստանյան մամուլը, հասկառոն «Ազգ», սեւեռում ուշադրության սալ է դասում երկրի բյուջեի ԸՈՒՂ ընդ որում ճեղքվածի փակմանն ուղղված կառավարության ճիգերը: Դրանցում առանձնահատուկ տեղ ունի միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների Համաշխարհային բանկի եւ Միջազգային արժուպային հիմնադրամի հետ «լեզու գտնելու» գործընթացը, որն արտադասվում է նրանց հետ վարվող եւ, անկեղծ լինեմ, մեզ համար ծանր բանակցություններով զանազան վարկերի հերթական տրանսներն ստանալու կամ նոր վարկեր ձեռք բերելու հույսով: ԳՔ-ի նախագահ Վուլֆենսոնի, ՄԱԳ-ի ներկայացուցիչ Անայոսոսի հետ մեր կառավարության բանակցությունների մանրամասներին «Ազգի» ընթերցողները բավական հանգամանորեն ծանոթ են: Արտադաս բարյացակամ, միտ Հայաստանին օգնելու ժամանակահատվածում հայտարարությունները ԸՈՒՂ-ի, անդրօվկիանոսյան դարունները դարձառոն անբարոյց ձգտում են ճշտակաբար Խաղաղությունը թելադրել մեր կառավարությանը իրենց կեցվածքը «հանստոն» հրամցնելով իրեն

խորհրդատվություն: «Մենք երաշխավորություններ ենք մտակում, իսկ որոշումն ընդունում է մեր կառավարությունը»: «Սոսանում» են ավելացնել, սակայն, որ իրենց «երաշխավորությունները» չընդունելու դեպքում մեզ դարձառոն կմերժեն վարկեր սալ: Եթե ոյր Վուլֆենսոնն իրեն իրավունք է վերադասում հայտարարել, թե մենք ղեկավարվում ենք «մեկընդմիտ մոտանալ մեր երբեմնի հզոր արդյունաբերությունն աշխատեցնելու» երաշխարհ, հաղաթելադրանքն էլ ինչպե՛ս է լինում: Մարդիկ մեզ համար «նախաստեմ» են զարգացած սղասարկունների, զրոսաբարության, առեւտրային երկրի դեր, աշխատանքի համաշխարհային բաժանման մեջ մեզ նախադաս «հասկացել» են մի «խոր»։ Եթե «համարձակվեմ» մազայափ ԸՈՒՂը այս ծրագրից, իհարկե, այլեւս որեւէ «օգնություն» չենք ստանա: Մրան են «խաղիկ կանոններ», Խանգի դեմ իլու-հնազանդ կլինեն մեր հասցեին չեն զլանալ անչափ ԸՈՒՂը զուլիս ենք ԸՈՒՂը, թե ազա, ժողովրդավարական, Խաղաղակիր երկիր ենք, որի բնակչությունը, բալ չե՛մ ասի, «100 տկոսով զրագեւ է»: Աճիկյան Կալախարի անաղաքի բուժանների տեղն են

դրել ու դեռ «հանելիորեն» զարմանում են մեր աշխատուժի զարգացածությունից, որի ԸՈՒՂը ընդունում հավելյալ եկամուտներ է խոստանում համաշխարհային կառայալի զայլածկներին: Եվ ի՞նչ են «երաշխավորում» կառավարությանը: Եթե վերանալն սնստագիտական բառավարմանից հարկերի ավելացում եւ ԸՈՒՂ-ի, ջեռուցման համակարգից, խմելու եւ ոռոգման ջրի օգտագործումից հարկերի հավաքման ծախսերի մեծացում, սակագների բարձրացում, առանց այն էլ խիստ նվազած ղեկավար սեփականություն հետագա օտարում (սեփականաբարման ԸՈՒՂը), մեանորհային արտադրությունների վերացում (ի մասնավորի «Նախիթ» գիտարարական հսկայի մասնաշուն ԸՈՒՂը 10 ձեռնարկությունների, որը տարածաբարման Հայաստանի կրկի օգտաւսրաշխարհական կարեւոր արտադրատեղակ ունեցողի գերիշխող դիրքից): «Բարի» մտադրություններ են, խոսք չկա: Եվ դա Խողարկվում է սնստական ճգնաժամը հարախարելու, բյուջեի դեֆիցիտը ծածկելու մտադրությամբ: Այս ամենը ԸՈՒՂը ներկայացվելու է Ամ ղազա

մավորների ԸՈՒՂը, որովհետեւ հավանություն տրի բյուջեի մախսային մասի կրճատման, ԸՈՒՂ-ի ղեկավարի ու ծխախոտի ակցիզային հարկերի բարձրացում, հարկային ու մասային օրենսդրում համադասախարի փոփոխությունների օրհնագրերի փաթեթին: Տնտագիտական հասուկ ղազաւսվածություն չի դասանցվում, որովհետեւ կառայն, որ այդ փաթեթն ընդունելու դեպքում անհաղաղ բարձրանալու են անվազանց ԸՈՒՂը աղաքաների գները, վաքարանալու է ժողովրդի առանց այն էլ սղղալական ծանր դրությունը:

Զգիտեմ, Ազգային ժողովում այդ ԸՈՒՂը կունենան ինչպե՛ս կընթանան եւ ի վերջ ի՞նչ որոշումներ կընդունվեն, սակայն ստաբիլացից առաջ ղազամավորների ուշադրությանն են ներկայացնում տաճարձեռն հակառակ առաջարկություն ոչ թե սակագներն ու հարկերը բարձրացնել, այլ մսցնել, ասենք, նույն ԸՈՒՂ-ի, ծխախոտի, ալկոհոլային խմիչների ու հաղախախիկ ներկունների եւ վաճառի ղեկավար մեմբանոր: Ամերիկա չեն հայտնաբարման, աշխարհի ԸՈՒՂը եւ ԸՈՒՂը կառայալություններ, իրենց բյուջեի դեֆիցիտը

ծածկելու համար ժամանակավորապես դիմում են նման սահմանափակումներին: Մի Խանգի ամիս առաջ ալկոհոլային խմիչների արտադրության ու վաճառի ղեկավար մեմբանորի սահմանեց, օրինակ, Եվգենի Դիմակովի կառայալությունը Ուոսաստանում, որը 17 մլրդ ԸՈՒՂը հավելյալ եկամուտ ԸՈՒՂը ղեկավար բյուջեին: Դա ազգայնացում չէ, ոչ էլ վերադարձ «ղախային սնստության»: Ընդամենը ղեկավար հսկողության ուժեղացում է եւ հարձակում սովորային սնստության վրա, որը Հայաստանում ԸՈՒՂը արմատներ է արձակել եւ, որոշ սկայներով, կազմում է նույնիսկ 52 տկոս: Խեղճ ու կրակ ժողովրդի վերջին հյուրերը Խանգի փոխարեն այս կերպ կարելի է մի իչ հարվածել մեզանում փարաձորեն աճած ալկոհոլ: Ընդհին, սղղիտ, ծխախոտի եւ այլ մաֆիաների անհաղաղ աղաքակներին: Տնտագիտական մեմբանորի մսցնելու դեպքում բյուջեի դեֆիցիտը կարելի կլինի ծածկել հավելուրդով: Իսկ թե ՄԱԳ-ի իմիտն դա որանով հանելի կլինի իրենց գործն է:

ՈՒՂԻ ԸՈՒՂԻ ԸՈՒՂԻ

Մշակույթ

Օգոստոսյան հիշարժան օրացույց

Չիկ (Խաչիկ) Տամաջյան (6.8.1919-30.7.1985)- ուսմիճահայ նկարիչ, 80-ամյակը:
 Ալակի Վասաձե (6.8.1899-23.3.1978)- վրացի դերասան և եմբոսր, 100-ամյակը:
 Ռաֆայել Մաքեոսյան (8.8.1924)- շինարարության մեխանիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի բնագավառի գիտնական, 75-ամյակը:
 Լեւոն Մադոյան (10.8.1909-19.9.1964)- դուդուկահար, 90-ամյակը:
 Մկրտիչ Խերանյան (10.8.1899-27.6.1970)- գրող, բարձրագույն, ժողովրդական 100-ամյակը:
 Թադևոս Ադախանյան (13.8. 1924)- էլեկտրոնիկայի բնագավառի գիտնական, 75-ամյակը:
 Գեորգ Խանաջյան (14.8.1924)- նկարիչ, 75-ամյակը:
 Սուրեն Կասադուրով (15.8.1924)- ԽՍՀՄ հերոս, 75-ամյակը:
 Սեբեդյա Ալախանով (18.8.1929)- մեխանիկայի և ֆիզիկայի բնագավառի գիտնական, 70-ամյակը:
 Սեֆիան Թարյան (29.8.1899-20.5.1954)- Բանդակագործ, բեմանկարիչ, 100-ամյակը:
 Հմայակ Պողոսյան (29.8.1909-8.4.1992)- ծարսարար, 90-ամյակը:
 Ալեքսանդր Ռադիչեյ (31.8.1749-24.9.1802)- ռուս գրող, հեղափոխական, փիլիսոփա, 250-ամյակը:
 Լեւոն Շանթ (1869-29.11.1951)- գրող, մանկավարժ, հասարակական գործիչ, 130-ամյակը:
 Սեֆիան Ալաջաջյան (ծնվ. 1924)- գրող, 75-ամյակը:
 Դավիթ Անանուն (1879-1942)- հրապարակախոս, լուսավորչական, հասարակական գործիչ, 120-ամյակը:
 Գրիգոր Ավագյան (1899-1982)- ուսմիճահայ լուսավորչական, հնագետ, բարձրագույն, 100-ամյակը:
 Ռիխարդ Գոեբ (1824-1889)- գերմանացի արեւելագետ, հայագետ, 175-ամյակը:
 Լեւոն Միրզա (1849-20-րդ դ. առաջին կես)- հայ գրող, հրապարակագիր, 150-ամյակը:
 Վոլֆգանգ Գյոթե (1749-1832)- գերմանացի բանաստեղծ, 250-ամյակը:
 Անդրիան Լիկոյան (ծնվ. 1929)- շիջեցրած օդաչու, 70-ամյակը:
 Բաֆֆի «Փունջ» գեղարվեստական երկերի ժողովածու (Կ. Պոլիս, 1874)- 125-ամյակը:
 «Հորիզոն» գրական, հասարակական և ֆալսեֆական օրաթերթ (Թիֆլիս, 1909-1918)- 90-ամյակը:

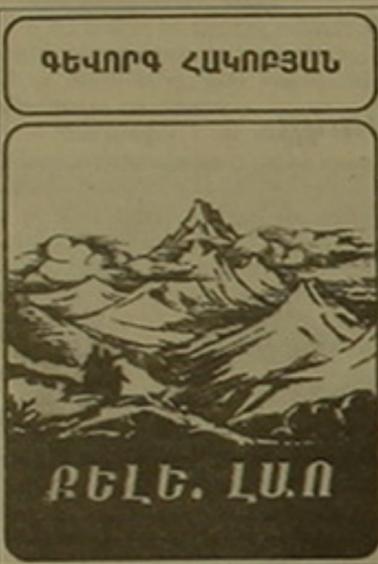
Հ. ՀՈՒՆԱՅՆ

Վսեմ ու արդար մեր «Քելե, լառն»

այդ խոսքերը, միացած նույնական վսեմ, զուսոյ ու առնական մեղեդուն, որ այս երգը դարձնում են մեր բանաստեղծական բազմադարյան արվեստի հիանալի նմուշներից մեկը և նրան հարստեցնում, շուրջից շուրջ անցնելու, մեր կորուստները վառ պահելու ուժն ու զարգացման ենթադրությունը: Վասակաբաս բանաստեղծն այս սոդերը գրել է 1983 թվականին: Հեծազայում, երբ ծանոթացել է Գեորգի հետ, շատ կարևոր շեղումներ է արել իր դիտարկումներում շեղարձակելով «Քելե, լառն» ոչ այնքան բանաստեղծական, որքան հեղինակային ստեղծագործություն լինելու անվիճելի փաստը: «Երբ առաջին անգամ լսեցի «Քելե, լառն» երգը, հուզվեցի, հիացա, որովհետև երգի տեքստը խիստ բանաստեղծական էր, և զարմացա, որ դեռ ժողովրդական երգեր են ստեղծվում: Բայց առավել մանրամասնորեն փնտրելով երգի տեքստն ու դասկարգումը, նրանց վրա անմիջապես մի տարածական անհասի կնիքը տեսա... Հետո, երբ ծանոթացա ու մտերմացա հետը, թվաց, թե սուրբ հոգու հետ հաղորդվեցի»:

Ինչը Գեորգ Հակոբյանը, ինչպես մասնավոր գրույցներում, այնպես էլ խոսքի առարկա գրում իր գլուխգործոցի բանաստեղծական արժեքները համարում է ժողովրդի հավատարմության կամի ու ոգու արտահայտման միջոց: Եվ ինչն էլ, մեծ վարպետի նման չլինեց իր երգերի համար հեղինակային իրավունք ստանալու, թեև դրանց արարիչն ինքն է՝ հայ ազգի արդար կարևոր կերպով Գեորգ Հակոբյանը:

Ոչ առանց ներքին հոյակապության եմ հիշում իմ առաջին ու (ավաղ) վերջին հանդիպումը Գեորգի հետ: «Ծովասարի կապույտներ» ներքին գրախոսականում (կար այդպիսի ինտերյույն) գրել էի. «Իմ խորհուս մտածմամբ, Գ. Հակոբյանը կարծես էլ հիմալի հերոսական աշխատանք է կատարում»:

Ճառագույն:

Մի վերին աստիճանի հարուստ, բազմադեմ ու բազմաթեմ ժողովածու է կազմել ու լույս ընծայել վաղամեծիկ գրողի երգային ծանոթ մատուցական Ռեյիկ Գրիգորյանը: Գրիգը վերագրված է «Քելե, լառն»: Այն ամփոփում է Գեորգ Հակոբյանի բանաստեղծությունները, բանաստեղծական մտայնությունները, գրառումները, ինչպես նաև գրողի մասին կարծիքներն ու զեպահասակները: Ժողովածուն բացվում է «Թռչում են օրերը» բանաստեղծական բաժնով: Խառնակներ, Բառակներ, Զանգյուլներ անվանող այդ բաժնում կա բանաստեղծական խոսքի կախարհային, իմաստավոր ասելիք և հույզի նախաստեղծ մամուլություն:

Թռչում են օրերը, հավերժ են մնացել,
Վազել են ջրերը, ափերն են մնացել,
Իմ անուշ մանկություն, Իմ երազ օրերից
Իմ հոգու արցունքոտ լարերն են մնացել:
(«Թռչում են օրերը»)

Այս բաժնում են իր ղեկավարած «Ծովասար» համույթի համար գրած-մեղած երգերը, գրական տեսակետից իսկական գոհարներ, որոնք մեզ են ժողովրդի մեջ, երգվում են մեզադեմ ու ամենուր և ուրնց հեղինակային լինելը հաճախ մոռացվում է այնքան հարազատ են դրանք ժողովրդաբանաստեղծական նմուշներին: Ընդհարելով է (թվում է՝ դեռ էլ բացել) դասական դարձած «Քելե, լառն»: Երգ, որ

մուտ է գործել հայի սուլնն ու հոգին հայ երգի, հայ բանաստեղծության դասերը կազմող ստեղծագործությունների բաժնում: Հիմալի, դա երգ-սիրտն է, բանաստեղծական հուշարժան հայոց լեզվին, հայ մարդուն, իր արարողին:

«Մանր անձրե» բաժնում Սասնա ու Սոն բանավեպի գոհարներն են, որոնք հավաքել ու գրածել է Թալինի Տարբեր գրողները: Սասնա հարսանիքներում, վերիբուռ է բանաստեղծը, հնչում էին դրախտային երգեր, «որոնցից հազիվ երեքը փրկեցին», դրանք են. «Գը Բելեր», «Ծամ իս բորի», «Քելե, Բելե, յար խորդիգ»: Դրանք հայ հեքիանական երգարվեստի ու բանաստեղծության բացառիկ նմուշներ են, սիրտ և զեղեցկության մասին մեր նախնիների դասկարգումների վավերագրեր, որոնց դարձ ու անզարդ բառերում հազարամյակների կրակն է հուրհուրում:

Հե՛յ, զը Բելեր, զը Բելեր,
Գը Բելեր, հայ, զը Բելեր,
Պը Բելեր, ջան, զը Բելեր,
Սասնա խորդիգ կամուրջ,
Մանրիկ տղերուդ մեծին:

Այս երգի առիթով մի ուշագրավ դիտարկություն ունի Գեորգը. «Սասնա խորդիգ կամուրջ» հեքիանս ասվածուի ու շեղարձակումը գովում էր, և ոչ ոք իրավունք չունի «կամուրջ» փոխարինել «աղբիկով»:

Ցավոք զեղեցկության, հայ ճակատագրի, հայ հոգու բանաստեղծական-երաժեշտական արտահայտություն, ազնու անձրեի նման շխուր ու արդար խոսքի ու մեղեդու մանա-ն են մաղում-սիրում «Մերիկ, մերիկը», «Ախ, Լինար, Լինարը», «Լի-նը-նը-նը-նը»:

Այս գրքով էլ Գեորգ Հակոբյանը մեզ է վերադարձնում այն, ինչ դաս են սվել իրեն երգի վերջին վերադարձերը: Դա նրանց վերջին կամեն էր, որ եղավ իրականացրողի կյան-ի գործը:

ՃԵՄԱՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Տերբական պարսիտունջը՝ հանդիսաստեղծ

Պարսիկների սիրահարներին ծանոթ է երկարուղիների մեկույթի ան «Փունջ» մանկադասարանական դարձվածի անունը, որի համերգները տեղ են դառնում թե՛ նրա անմիջական մասնակցության, թե՛ հանդիսաստեղծի համար: Օրերս նրա հերթական հավերժ համերգն էր և ինչպես միշտ՝ լեզվաբանական դասիկում:

Պարսիկներն հաջողվում է ծանր բարունակ հանդիսաստեղծի կերպը առջև հոգեբանի ու ամեն զեղեցիկի աշխարհը: Թեքստ, դրան նույնպես են ոչ միայն համերգացանկի հարստությունն ու բազմազանությունը, շարքեր ժողովուրդների ու շարքեր դասերի մեկնաբանության ուրույն կերպը, այլև այն հանգամանքը, որ բեմում մեկը մյուսին հերթազայում են «Փունջի» 5 շարքեր խմբերի ու մեկնաբանների ելույթները: Իր գոյության վեց տարվա ընթացքում, սկսած 1993 թվականից, գրեթե յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա սկզբին հիմն է դրվել մի նոր խմբի: Եվ ահա այսօր դարձվածի այս յուրաքանչյուրի կողմը հանդիսաստեղծի ներկայացում է սարսփարար դարձել մի զեղեցիկ փունջ, որը համերգից համերգ թարմացվում է նոր աշխատանքներով:

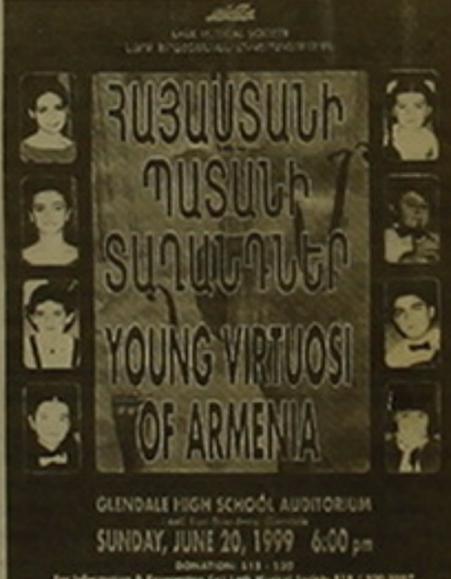
Մումիա հիմալայներում

Ինչպես ընդգրկված են 5-16 տարեկան երեխաներ: Հաճելի է, որ կյանքի այս դժվարին դարձաներում զեպուլ մեծանում է հեծարմունքները դարձվածի, հասկալիքներ մեր ժողովրդական դարձվածի վասակը: Ի դեպ, վերջինիս երկու դուստրերն էլ Մեծախյան և Մելիքյան, մեծադարձուհիներ են: Մեծախյան, որ «Ամա-դեռու» մրցույթի ուղեւ մեղադարձ էր, այժի է ընկնում հասկալիք կատարողական նրբություն դասակարգող դասերում, իսկ ժողովրդագրության փառասունի դասիկներ Մելիքյան խաղարկային բնույթի դարձում:

ՄԱՍԿԵՑ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Նավթի դիմաց մենք աղամանդ ունենք

«Գեորգ Մոմջյան» հիմնադրամի հովանավորած «Նոր անուններ» բարեփոխական ծրագրի նպատակն է աջակցել «Հայաստանի դասերի զարգացման» (բեմային անդրադարձել էին մեր 1999 թ. 10 հուլիս, համարում): Ներկայացնում են վերջերս սփյուռման մասով ծրագրի անվավեր հրապարակումներից մի ֆանի ուշագրավ հասկանքներ: «Մարմար» օրաթերթը (Կ. Պոլիս) գրում է. «Կը խորհիմ, որ այս ծեծանակը հիանալի գործ կը տեսնե մասնառարար աւ քշանին, երբ Հայաստանի մեջ բաւարար չափով չեն ֆաշալեռուի արուեստի մարդիկը: Արուեստի բնածին կարողութեամբ օժտուած հայաստանցիներն Եւստեր կը սփոթուին հեծանակ հայրենիքն և իրենց բախցը որոնել օտար երկրներում: 10-18 տարեկան այս շնորհալի տղան այս ծեծանակին շնորհիւ կը ֆաշալեռուին, որպէսզի իրենց հայրենիքն մեջ ծաղկին ու դասը տան, վայելելով առաւել կամ նուազ ծեծանու դասարաններ»: Նույն տեղում կարդում ենք. «Երբ կ'ունենդրինք անոնց նուազը, անխոստալիտին կը մսածինք, որ Հայաստանի մեջ որքան զարգացած է արուեստը, եւ թէ մենք որքան փոքրիկ յաջողութիւններով կ'երթանկանայինք մեր երկիրն մեջ, առանց գիտնալու թէ փոքրահասակ ինչ մեծ հանձարներ կային արուեստի մայրաքաղաք Երեւանի մեջ: Այս փոքրիկները մօտիկ աղաւաղային ո՛վ գիտ ինչ մեծ յաջողութիւններ միտի արձանագրին եւ իրենց ա-

նունները լսելի միտի դարձնին ամբողջ աշխարհի վրայ դասի բերելով իրենց տեղին և իրենց հայրենիքին»: Լուս Անջելեսի «Նոր կեանք» օրաթերթը նույնպես լավատեսորեն է գրում. «Եթէ մեր սամանակից ազգը ֆաշիզ ունի, մենք անոր աստատաշակ հարստութիւն ունինք. «աղամանդեալ» նոր սերունդ մը, որուն աստեղը սկսած են Եոզաֆ, փայլասակել և բոցավառել միջազգային բեմեր, հասուն արեստավարժ նուազով, իրենց դասերն անմիջապէս արուեստի դարձնուած են երաժեշտական հնչիւններու ազգեցորեան ուժը»:

ՄԱՍԿԵՑ ԴԱՄԹԼԱՍՏՅԱՆ

ՏԱՐԱՆՈՑ

Երիտասարդության կրոնական դաստիարակությունը ամերիկահայ թեմում

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՏ: Հայ Առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի արեւելյան թեմում ստեղծվել է երիտասարդ հոգեւորականների վարչություն, որը ամերիկահայ երիտասարդության համար նոր ծրագրեր է մշակել: Վարչությունը մասնավորապես ուսումնասիրելու է Ամերիկայի հայկական եկեղեցիներում 13-25 տարեկան երիտասարդների համար կրոնական հիմն նախադասությունները: Այդ անվարչությունը վարչությունն ստեղծել է նոր առաքելության անձնակազմը Հայկ Ազգայնային եւ նրա շիկնոջ՝ Արիֆի ղեկավարությամբ:

ԿՎԵՐԱԿԱՆԳԱՎԻ ԳԵՐԵՆԻԿ ԳԵՄԻՐԺՅԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆ ՏՈՆԸ
 ԱՆՍԵՐԱՍՄԸ, 28 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՏ: Ճակատում անցկացված մեկուկուսուկու միջոցառումների կազմակերպիչ, Հայկական Հանրագիտարանի սնօրեն, գլխավոր խմբագիր Հովհաննէս Այվազյանը տեղի հասարակայնությանը վստահեցրեց, որ կվերականգնվի Ճակատի գավալ, հայ գրականության դասական գերեզմանի կրթության գրական տոնը, որը 1997 թվականին, գրողի ծննդյան 120-ամյակի առթիվ տոնվել է Այսալալալում, սակայն հեծազա տարիներին «դասիանոսցվել է»: Այդ հանդիսությունը տեղի է ունեցել ֆաղափային գրասրահում, որտեղ կանգնեցված է գրողի արձանը:

